

244

## A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár évkönyve XV.

1970—1971.

A nagy múltú évkönyvsor újabb kötete igen sokoldalú tartalommal jelent meg. Az írások zöme történeti, szociológiai és munkaszervezési témákkal foglalkozik. Az 1970—71. évi beszámolóból a „szokásos” kép tükröződik: a könyvtárosok egyre intenzívebb munkája, fokozódó megterhelése — változatlanul mostoha körülmények között. A nekrológok száma szomorúan nagy — közülük *Nyilas Márta* Közhalmi Béláról szóló írását érdemes igényessége miatt kiemelni; ez az írás a korabeli viszonyokról szólva egyben művelődéstörténeti képet is rajzol elénk, és átvezet a történeti témákhoz. *Remete László* ismeretlen Szabó Ervin-dokumentumokat (általa írt leveleket, s néhány hozzá írt levelet) ismertet; ezek kapcsán számos életrajzi vonatkozást érint (családi kapcsolatai, egészségének romlása, külföldi utazásai, találkozásai politikusokkal, könyvtári szakemberekkel), s az életrajzi adatokat a társadalmi-történelmi összefüggésekbe ágyazza.

Több éves szünet után folytatódik a szervezési-vezetési kérdések tanulmányozása. *Weisz Sándorné* a könyvtár kezelése és ügyviteli szabályzatának kialakulásáról és fejlődéséről ír, kitérve a fontosabb tervezetekre is; érdekes tanulságokat von le a változtatásokból. Időszerű problémákat tárgyal *Bene Lászlóné* tanulmánya (Munkaszervezés a kerületi könyvtárban), bár — előző, 1965-ös írásától elütően — megállapításai nem mentesek a természetlen formalizálástól, s az általános tételek nem illeszkednek szervesen a gondolatmenetbe. Gyakorlatiasabbnak tűnik *Király Lászlóné* áttekintése az új munkaszervezési kísérletekről.

A szociológiai témájú cikkek közül elősnek *Arató Józsefné* és *Hiripi Lajosné* közleményét említhetjük meg (Szociológiai dokumentáció a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban), amely hasznos tájékoztatás a fokozottan kibontakozó tudó-

mányos feladatkör első eredményeiről (együttműködés a rokonintézményekkel, a kutatók névjegyzéke, a könyvek központi nyilvántartása, bibliográfiai tevékenység). Csupán a szociológiai dokumentáció további feladatairól szóló, befejező részt érezzük kissé bátortalannak, mert az még a visszakereső dokumentációt sem tartja — gyakorlati okokra hivatkozva — megvalósíthatónak.

*Bálint Lehel Tamásné* és *Hargitai Nándorné* — a korábbi hasonló kísérletek folytatásaként — a 3. sz. gyermekkönyvtár 1936-os és 1969-es forgalmi adatait hasonlítja össze. (Milyen jó lenne, ha fontosabb témakörökről is rendelkezésünkre állnának ilyen összehasonlításra alkalmas adatok!) Saját felmérésük módszertani szempontból nem hibátlan: a felmérés 100 napját például — tatarozás miatt — 80 napra megszakították. Ennek ellenére a változások jól érzékelhetők (a gyermekek ellátásának javulása, a választék bővülése, a gyermekek sokoldalúbb érdeklődése).

Figyelemre méltó *Tóth Dezsőné* tanulmánya, amely az újpesti 28. sz. kerületi könyvtár munkásolvasóiról, olvasmányikról, szabad idejük felhasználásáról ad képet. Tartalmas történeti (és szakirodalmi) áttekintés után az olvasmányok megoszlását, a mai és a régi magyar, valamint a külföldi klasszikus irodalom olvasottságát, a szerzők népszerűségét elemzi, s az ismeretközlő irodalomra is kitér. Érdekes *Sz. Richlich Ilona* részletes beszámolója is az 5. sz. könyvtár 20—30 év közötti korú olvasóinak természettudományos érdeklődését kutató vizsgálatról. (Az eredmények egyebek között az alapfokú ismeretterjesztő, valamint a régebbi kiadású könyvek iránti csekély érdeklődést mutatják.) Tanulságos az olvasói igény és az állomány megoszlásának összevetése, a propaganda hatásának feldejtése. Kár, hogy a gazdag adatokból le-

vont végkövetkeztetések laposak; egyes igényeket a könyvtár mint irreálisakat eleve elutasít (pl. a Középfiskolai Matematikai Lapok és a Fizikai Szemle megrendelése, az olvasók által kért szakkönyveknek „szakkönyvtárak állományaként” való kényelmes minősítése), s hogy egészében véve túlzott optimizmussal a könyvtár feladatait főleg a természettudományos *propaganda* fokozásában jelöli meg. Ehhez a kérdéskörhöz kapcsolódik *Tongori Imréné* tanulmánya is, amely a 9. sz. könyvtár tájékoztató szolgálatáról, a tájékoztatás tárgyi és személyi-szervezeti feltételeiről, a tájékoztatást kérő olvasókról, igényeikről, könyvválasztási motívumaikról, a tájékoztatás aktív és passzív mozzanatairól szól.

A Szabó Ervin Könyvtárral kapcsolatos, 1945—1970 között megjelent cikkekből, kritikákból *H. Drechsler Ágnes* válogat, a nagy anyag miatt talán elkerülhetetlen apróbb pontatlanságokkal, következetlenségekkel (pl. Bükiné és Iszlai Zoltán kritikáját ugyanarról a recenziókatalógusról nem azonos fejezetben ismerteti). Igen hasznos a központi könyvtárba járó folyóiratok jegyzékének közlése is.

Mindent összevetve megállapíthatjuk, hogy a könyvtár legújabb évkönyve az eddigi kötetek színvonalán gazdagítja könyvtári szakirodalmunkat (FSZEK — A Fővárosi Könyvtár Évkönyve sorozat XXVII. 1973. 240 l.)

*Mándy Gábor*